



Pla docent de l'assignatura

**Guia docent
Programació d'activitats**

Nom de l'assignatura: Dret de la Unió Europea

Codi 20991

Titulació del estudi: Grau en Dret

Curs: 2n.

Nombre de crèdits ECTS: 6

Hores de dedicació estudiant:150 hores

Professorat:

Departament: Dret

Llengua de la docència: castellà i català

Grups: 01, 02, 04 i 042

Curs: 2012-2013

Trimestre: 2n.

Edifici on s'imparteix l'assignatura:

Horari: Matí

Guia Docent

1. Presentació de l'assignatura

L'assignatura *Dret de la Unió Europea* es troba dins de l'àmbit de coneixement de les ciències socials, i concretament dins dels estudis del Grau en Dret.

En el Pla d'estudis del Grau en Dret de la UPF es tracta d'una assignatura obligatòria que s'imparteix durant el segon trimestre del segon any de la carrera, un cop que els alumnes han estudiat ja l'assignatura de Dret Internacional Públic. Tenint en compte aquest cabal previ, aquesta assignatura permet als alumnes l'estudi i coneixement d'un nou sistema jurídic, l'ordenament jurídic de la Unió Europea, que gaudeix d'una autonomia institucional, normativa i de solució de controvèrsies, tot i que opera també en el marc més ampli de les relacions internacionals regulades pel Dret Internacional Públic i de les relacions nacionals, que són objecte dels drets interns dels Estats membres.

L'assignatura *Dret de la Unió Europea* examina aquests tres vessants -nacional, comunitari i internacional- de la Unió Europea en tant que procés regional d'integració essencialment econòmica, focalitzant lògicament l'atenció en les principals etapes històriques de la seva creació i les peculiaritats que la Unió Europea presenta com organització internacional supranacional des de diversos punts de vista, com ara l'arquitectura institucional que la regeix, les normes que s'aproven al nivell comunitari, els principis que regulen les relacions de les normes comunitàries amb els ordenaments interns dels Estats membres, el sistema de solució de controvèrsies, les competències i relacions exteriors de la Unió i el grau d'integració material assolit, amb especial atenció a les llibertats de circulació, l'espai de llibertat, seguretat i justícia i les polítiques comunitàries.

2. Competències a assolir

Competències generals (coneixements i habilitats que no estan estrictament relacionades amb una assignatura concreta, ja que són atributs compartits amb altres àrees temàtiques de coneixement del Grau en Dret i fins i tot ser comuns amb altres estudis)	Competències específiques (coneixements i habilitats relacionades amb un àrea temàtica específica)
Ser capaç de: Instrumentals 1. Cercar i fer ús de documents jurídics mitjançant diferents fonts d'informació (Internet, bases de dades, etcètera) i de gestió ofimàtica. 2. Llegir, comprendre, sintetitzar i analitzar críticament textos jurídics (normatius, jurisprudencials i doctrinals) i polítics. 3. Organitzar i planificar autònomament l'estudi dels continguts teòrics i la realització de treballs escrits, sigui en català o bé en castellà. 4. Redactar raonadament i dur a terme una presentació oral dels treballs de manera correcta, sigui en català o bé en castellà. 5. Aprendre el contingut de casos i textos normatius, jurisprudencials i doctrinals. Interpersonals 6. Comunicar-se amb els companys, sigui participant ordenadament en debats durant les classes magistrals i seminaris, sigui moderant-los si s'escau. 7. Raonar dialècticament (exposició ordenada d'arguments i de crítiques, si s'escau) en públic.	Ser capaç de: 1) Valorar la importància del Dret de la Unió Europea com sistema regulador de les relacions socials. 2) Identificar, comprendre i valorar les peculiaritats jurídiques del procés d'integració europea com a subjecte internacional, tant des del seu vessant institucional i orgànic com des de la valoració dels principis que caracteritzen el seu ordenament jurídic i les garanties judicials que aquest porta aparellat; en particular: a) La composició, organització i funcions de les principals institucions i òrgans de la Unió Europea, així com les relacions interinstitucionals. b) Les principals fonts del Dret comunitari europeu i les relacions que mantenen entre ells. c) Els principis que regeixen les relacions entre les normes de la Unió Europea i els ordenaments interns dels Estats membres. d) Els mecanismes de participació dels Estats en l'execució del Dret comunitari europeu en els seus ordenaments interns i els seus límits. e) Les característiques bàsiques del peculiar sistema judicial de solució de controvèrsies instaurat al si de la Unió Europea. f) Les relacions exteriors de la Unió Europea, i g) Les competències de la Unió Europea i el grau de desenvolupament de la integració assolit en àmbits com les llibertats de circulació, les polítiques comunitàries i l'espai de llibertat, seguretat i justícia.

8. Treballar en equip. Sistèmiques 9) Aplicar el dret en situacions particulars: a) Relacionar i agrupar fets, normes i valors ètics i jurídics per identificar les diferents parts del dret. b) Obtenir una visió holística de l'ordenament jurídic i de la seva importància com sistema regulador de les relacions socials c) Identificar el marc jurídic aplicable. d) Intentar trobar solucions als problemes que es plantegin. 10. Preocupar-se per la qualitat de la feina i respectar les condicions formals de realització dels treballs. 11. Tenir creativitat i lideratge. 12. Negociar internacionalment. 13. Ser conscient de la importància de l'aprenentatge autònom. 14. Conèixer els trets bàsics de la cultura jurídica d'altres països.	4. Contextualitzar fets, normes i valors de la Unió Europea dins del marc jurídic pertinent, internacional o intern, en el que aquesta Organització duu a terme les seves activitats per tal d'intentar trobar solucions. 5. Adquirir les habilitats i actituds concretes següents: a) Fer cerques de textos i casos jurídics i polítics sobre la Unió Europea. b) Fer un ús correcte del llenguatge jurídic-tècnic propi de la Unió Europea que apareix a la legislació i jurisprudència comunitàries. c) Redactar treballs individuals i col·lectius sobre temes europeus emprant els arguments i crítiques més adients en funció del tipus de treball realitzat (un comentari, un dictamen, un assaig...). d) Fer presentacions orals en classe sobre temes europeus de manera ordenada i dialèctica, així com participar activament en els debats i llocs de simulació que es facin durant el curs.
---	--

3. Continguts

PROGRAMA DE L'ASSIGNATURA DRET DE LA UNIÓ EUROPEA DELS ESTUDIS DE GRAU DE DRET

- Bloc de contingut 1: EL PROCÉS DE INTEGRACIÓ EUROPEA

Tema 1. Història i característiques bàsiques de la Unió Europea

El regionalisme d'integració. Característiques fonamentals de la integració europea. El pla Schuman i la CECA. Els Tractats CEEA i CEE. Les dinàmiques d'aprofundiment i d'ampliació de la Unió. L'adhesió a la Unió Europea. El Tractat de Lisboa. Disposicions constitucionals estatals per a la transferència de competències a la Unió.

- Bloc de contingut 2: ESTRUCTURA, ÒRGANS I PODERS DE LA UNIÓ EUROPEA

Tema 2. Estructura orgànica de la Unió

L'estructura institucional comunitària. Les institucions: a) el Parlament Europeu; b) el Consell Europeu; c) el Consell; d) la Comissió; e) el Tribunal de Justícia de la Unió Europea; f) el Banc Central Europeu; g) el Tribunal de Comptes.

Tema 3. Òrgans complementaris i mitjans de la Unió

El Comitè Econòmic i Social. El Comitè de les Regions. Altres òrgans complementaris. La pressa de decisions a la Unió. El finançament de la Unió. La funció pública comunitària.

- Bloc de contingut 3: LES FONTS DE L'ORDENAMENT JURÍDIC COMUNITARI

Tema 4. L'ordenament jurídic comunitari. El dret primari i els principis generals del dret de la Unió Europea.

Idees generals. Classificació. El dret primari o originari. La revisió del dret primari. Els principis generals del Dret de la Unió Europea.

Tema 5. El dret institucional

Idees generals. L'anomenat *dret derivat* i la seva evolució. Els actes de les institucions previstos pel Tractat de Funcionament de la Unió Europea: actes obligatoris típics (reglaments, directives i decisions), actes obligatoris atípics i actes no obligatoris.

Tema 6. Els acords internacionals de la Unió i les fonts "complementàries" de l'ordenament comunitari.

Idees generals. Els acords fets per la Unió amb tercers Estats i amb organitzacions internacionals. Les fonts "complementàries" del dret comunitari. El dret internacional. La jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea.

- Bloc de contingut 4: L'APLICACIÓ DEL DRET DE LA UNIÓ EUROPEA

Tema 7. Les relacions entre l'ordenament comunitari i els ordenaments interns dels estats membres

La integració del dret de la Unió Europea en els drets interns. El principi d'aplicabilitat directa o efecte directe. El principi de primacia. El principi de la responsabilitat de l'estat per incompliment de l'ordenament comunitari.

Tema 8. L'execució del dret de la Unió Europea

Idees generals. El principi d'autonomia institucional i de procediments. El principi de cooperació. Tipologia de l'execució. L'execució directa per les institucions comunitàries i l'execució indirecta pels Estats membres. L'execució en els Estats d'estructura federal o regional: el cas espanyol.

- Bloc de contingut 5: LA GARANTIA JUDICIAL DE L'APLICACIÓ DEL DRET DE LA UNIÓ EUROPEA

Tema 9. El control judicial. El contenciós comunitari.

El sistema de recursos: classificació i notes característiques. El control dels actes de les institucions comunitàries: el recurs d'anulació, el recurs d'inactivitat i el recurs de responsabilitat extracontractual. El control dels actes dels Estats membres: el recurs d'incompliment. Altres recursos.

Tema 10. La qüestió prejudicial

Idees generals. La cooperació entre el Tribunal de Justícia i les jurisdiccions nacionals dels Estats membres. Noció de jurisdicció nacional. Actes que poden ser objecte de qüestió prejudicial. La necessitat de la qüestió prejudicial. Efectes de la sentència prejudicial.

- Bloc de contingut 6: Objectius, medis d'acció i competències de la Unió Europea

Tema 11. Àmbits materials d'actuació de la Unió Europea

Objectius, principis i competències de la Unió Europea. El mercat interior i les llibertats comunitàries. L'espai de llibertat, seguretat i justícia. Les polítiques de la Unió Europea. La ciutadania de la Unió. La Carta de Drets Fonamentals de la Unió. Les cooperacions reforçades.

Tema 12. La subjectivitat internacional de la Unió Europea

La Unió Europea com a subjecte internacional: objectius, valors i principals manifestacions. Polítiques comunitàries externes. Les relacions exteriors de la Unió Europea. Naturalesa de la Unió Europea.

4. Avaluació

4.1. Sistema d'avaluació

Els alumnes seran avaluats en funció de llur participació als seminaris (40% de la nota final, es a dir, 4 punts sobre 10) i de la prova final escrita sobre el contingut teòric de l'assignatura (60%, es a dir, 6 punts sobre 10).

La participació dels alumnes als seminaris serà avaluada de forma continuada i quedarà concretada en una nota única al final del trimestre, que tindrà un valor del 40% de la qualificació final de l'assignatura. Els seminaris pràctiques consistiran en debats guiats sobre qüestions significatives del temari, amb uns textos lliurats amb

antelació perquè els alumnes preparin la sessió i que poden donar lloc a exercicis avaluable de control de comprensió (preguntes a respondre per escrit) al final del seminari; llocs de simulació de situacions que es poden produir dintre la Unió Europea, valorant-se la participació dels alumnes en ells; i l'exposició oral i discussió en classe de treballs escrits individuals realitzats pels alumnes sobre casos i textos que el professor encomanarà amb antelació, amb una extensió màxima de dues pàgines per una sola cara en format DIN A4 tipus de lletra arial 10 i que hauran de lliurar-se via AG abans que comenci la sessió de seminari del primer subgrup dels quatre de cada grup que la faci; a més, s'ha de portar una còpia escrita a l'inici del seminari per lliurar-la al professor. Tot allò relatiu a les pràctiques (tipus d'activitat, dies de realització, si és avaluable o no, etcètera) figura més especificat al sumari del dossier dels seminaris penjat a l'AG.

Cal advertir que l'avaluació dels seminaris exigeix la participació efectiva en totes les activitats de cada un d'ells per part dels alumnes. Per exemple, en cas de què un treball s'hagi de lliurar via AG en un termini determinat per discutir-lo en una sessió concreta, la participació activa exigeix que es pengi a l'AG abans del termini i que l'alumne assisteixi presencialment a la sessió on es discutirà amb una còpia escrita del treball, que intervingui durant la sessió, voluntàriament o bé a instància del professor, i, si es posen preguntes al final de la sessió, que lliuri un full amb les seves respostes a les mateixes. L'incompliment de qualsevol d'aquestes activitat implicarà considerar que l'alumne no ha participat i que la nota del seminari sigui zero. També computarà com a zero la còpia entre alumnes dels treballs escrits enviats via AG o bé la resposta a preguntes durant els seminaris, a més d'informar al Deganat d'aquesta infracció. Durant els seminaris avaluable els alumnes han de portar un document acreditatiu de la seva identitat (DNI, carnet de la UPF, passaport...).

Pel que fa a la prova final teòrica del contingut de l'assignatura, amb un valor del 60% de la qualificació final de l'assignatura, tot el programa és avaluable, encara que no s'hagi pogut explicar algun tema o epígraf durant el curs. Consistirà en respondre a quatre preguntes que tenen una resposta breu. La durada d'aquesta prova final serà de 45 minuts. Per poder aprovar l'assignatura cal tenir un mínim de 4 sobre 10 a la prova final teòrica i que la mitjana de la nota d'avaluació continuada i de l'examen teòric sigui igual o superior a 5.

En la prova final teòrica, cal que els estudiants portin un document acreditatiu de la seva identitat (DNI, carnet de la UPF, passaport...). La còpia, tant activa com passiva, de la resposta a les preguntes de la prova final comportarà la retirada immediata de l'alumne de la prova, la suspensió automàtica de l'assignatura i la informació al Deganat d'aquesta infracció.

Els estudiants que no hagin superat l'assignatura tindran la possibilitat de concórrer a la recuperació del maig d'acord amb les condicions enunciades a l'apartat 4.2.

4.1. Condicions per concórrer a la recuperació

Amb caràcter general, només podran concórrer al procés de recuperació els estudiants que, havent participat a les activitats d'avaluació continuada durant el trimestre i havent-se presentat a l'examen final de l'assignatura, hagin obtingut la qualificació final de suspens en l'avaluació trimestral. Els estudiants només podran recuperar l'avaluació continuada i/o l'examen final si la qualificació final obtinguda en l'assignatura és inferior a 5. No hi podran concórrer els que no hagin participat a almenys el 50% dels cinc seminaris celebrats i/o no hagin lliurat l'examen final.

A més, cal tenir en compte específicament que aquells alumnes que tinguin aprovada l'avaluació continuada (nota igual o superior a 5), només hauran de fer l'examen

teòric a la recuperació, que consistirà en respondre a un epígraf –de dos- dels temes del programa de l'assignatura durant un temps màxim de 45 minuts. Valdrà un 60% de la qualificació final. Els alumnes que no hagin aprovat l'avaluació continuada (nota inferior a 5), a més a més de la prova teòrica, faran una prova específica de pràctiques, durant 30 minuts, el valor de la qual és del 40% de la qualificació final. Per a fer la mitjana entre aquestes dos notes (prova teòrica i cas pràctic) als efectes d'aprovar l'assignatura, cal tenir un mínim de 4 sobre 10 en cadascuna d'elles.

En la prova de recuperació, cal que els estudiants portin un document acreditatiu de la seva identitat (DNI, carnet de la UPF, passaport...). La còpia, tant activa com passiva, de la resposta a les preguntes de la prova final comportarà la retirada immediata de l'alumne de la prova, la suspensió automàtica de l'assignatura i la informació al Deganat d'aquesta infracció.

4.2. Procés de recuperació dels estudiants de programes de mobilitat

Els estudiants de l'assignatura participants en un programa de mobilitat faran un examen presencial i un cas pràctic durant el període habilitat el mes de juliol i, si les condicions específiques del programa ho impedeixin, es fixarà una data alternativa. L'examen presencial valdrà un 60% de la nota final i el cas pràctic l'altre 40%. Per a fer la mitjana entre aquestes dos notes (prova teòrica i cas pràctic) als efectes d'aprovar l'assignatura, cal tenir un mínim de 4 sobre 10 en cadascuna d'elles.

En la prova de recuperació dels estudiants de programes de mobilitat, cal que els estudiants portin un document acreditatiu de la seva identitat (DNI, carnet de la UPF, passaport...). La còpia, tant activa com passiva, de la resposta a les preguntes de la prova final comportarà la retirada immediata de l'alumne de la prova, la suspensió automàtica de l'assignatura i la informació al Deganat d'aquesta infracció.

5. Metodologia

La metodologia d'aprenentatge d'aquesta assignatura combina el treball presencial realitzat dins de l'aula (en grup i en subgrup) amb activitats que l'estudiant ha de realitzar fora de l'aula, sigui de forma dirigida o bé de manera autònoma.

1. Activitats presencials dels alumnes

- a) A les sessions plenàries, el professor explicarà l'estructura bàsica i les nocions fonamentals del programa que vertebrà el contingut de l'assignatura Institucions europees de cooperació penal. A més s'explicaran aquells epígrafs o aspectes concrets del programa més difícils de comprendre o que no es troben als manuals més usuals. Així mateix, s'oferiran algunes orientacions metodològiques relatives al manual de lectura recomanat per facilitar als alumnes l'estudi del contingut teòric de l'assignatura. Els alumnes hauran de seguir l'exposició i participar activament en les sessions mitjançant el plantejament de preguntes, la intervenció en el debat, la formulació de dubtes derivats de les lectures recomanades, etcètera.
- b) Als seminaris es desenvoluparan aspectes concrets del temari (institucions, normes...) i s'analitzaran exemples que permetin completar la visió teòrica, tot allò mitjançant casos i textos jurídics i d'altra naturalesa (premsa, vídeos...) que els alumnes han de preparar abans de la sessió del seminari objecte dels mateixos i la comprensió dels quals han de demostrar durant els seminaris. Amb aquesta finalitat, durant els seminaris es faran presentacions i debats, simulacions, preguntes, etcètera, sobre

determinades qüestions suscitées pels materials subministrats pel professor o bé plantejades per aquest. En algunes sessions de seminari els alumnes hauran de provar els coneixements adquirits en relació amb el tema de l'activitat pràctica realitzada responent per escrit a preguntes fetes pel professor. Els materials figuren al dossier dels seminaris.

- c) A la prova final teòrica els alumnes han de demostrar que han adquirit les competències requerides per aprovar l'assignatura.

2. Activitats dirigides dels alumnes:

- a) Estudiar el contingut dels diferents temes que integren el programa de l'assignatura amb l'ajuda de les lectures recomanades, el lloc de diapositives PwP i les orientacions metodològiques *ad hoc* donades pel professor durant el curs. Cal insistir en que tot el programa és avaluable en la prova final teòrica, encara que alguns epígrafs o lliçons no s'hagin pogut explicar durant el curs.
- b) Preparar i realitzar les activitats programades dels seminaris (debats, lloc de simulació, treballs individuals escrits sobre els textos i casos encomanats...) d'acord amb les instruccions que es donin per a cadascuna i participació (exposicions, preguntes...) en els seminaris.
- c) Assistir a les tutories per resoldre qualsevol dubte relatiu a les activitats pràctiques o bé la prova final teòrica.

3. Activitats autònomes dels alumnes (amb caràcter voluntari):

- a) Lectura d'obres monogràfiques sobre aspectes específics del programa que es poden trobar a la biblioteca de la universitat.
- b) Cerca d'informació relacionada amb els temes del programa a la pàgina web de la Unió Europea i del Consell d'Europa i en altres relacionades amb els temes europeus, en articles de doctrina, en jurisprudència europea i nacional i en la premsa nacional o europea.

5. Fonts d'informació i recursos didàctics

5.1. Bibliografia recomenada (suport paper i electrònic)

Abellán Honrubia, V.; Vilà Costa, B. (dirs.) i Olesti Rayo, A. (coord.), *Lecciones de Derecho Comunitario Europeo*, 6ª ed., Barcelona: Ariel Derecho, 2011.

5.2. Bibliografia complementària (suport paper i electrònic)

MANUALS I MONOGRAFIES D'INTERÉS GENERAL:

Alcaide Fernández, J. i Casado Raigón, R. (Coords.), *Curso de Derecho de la Unión Europea*, Madrid: Tecnos, 2011.

Alonso García, R., *Sistema jurídico de la Unión Europea*, 3ª ed., Madrid: Civitas, 2012.

Brunet, F., *Curso de integración europea*, 2ª ed., Madrid: Alianza, 2010.

Chalmers, D., Davies, G. i Monti, G., *European Union Law*, 2ª ed., Cambridge: Cambridge University Press, 2010.

Díez de Velasco Vallejo, M., *Las Organizaciones Internacionales*, 16ª ed., Madrid: Tecnos, 2010.

Díez Moreno, F., *Manual de Derecho de la Unión Europea*, 5ª ed., Madrid: Civitas, 2009.

Foster, N.G., *Blackstone's EU Treaties and Legislation 2010-2011*, 21a. ed., Oxford: Oxford University Press, 2011.

Linde Paniagua, E., *Políticas de la Unión Europea*, 5ª ed., Madrid: Colex, 2011.

Linde Paniagua, E., Bacigalupo Saggese, M. i Fuentejada Pastor, J.A., *Principios del Derecho de la Unión Europea*, 6ª ed., Madrid: Colex, 2011.

Mangas Martín, A.; Liñán Noguerras, D.J., *Instituciones y Derecho de la Unión Europea*, 6ª ed., Madrid: Tecnos, 2010.

Mellado Prado, P.; Linde Paniagua, E.; Gómez de Liaño, M.; *Instituciones de Derecho Comunitario*, Madrid: Colex, 2009.

Molina del Pozo, C., *Derecho de la Unión Europea comunitario*, Madrid: Reus, 2011.

Sánchez, V., (Dir.), *Derecho de la Unión Europea*, Barcelona : Huygens, 2010

OBRES DE CASOS I TEXTOS NORMATIUS I JURISPRUDÈNCIALS

Tratado de la Unión Europea, Tratado de Funcionamiento y otros actos básicos de Derecho comunitario. Edició preparada per A. Mangas Martín, 15ª ed. Madrid: Tecnos-Biblioteca de Textos Legales, 2010.

Tratados y Legislación institucional de la Unión Europea. Edició preparada per Ricardo Alonso García i Maria Astrid Muñoz Guijosa, 4ª ed., Madrid: Civitas, 2010.

Tratado de Lisboa. Edició preparada per José Martín i Pérez de Nanclares i Mariola Urrea Corres, Madrid: Marcial Pons i Real Instituto Elcano, 2008.

5.3. Material docent de l'assignatura

PwP sobre l'assignatura Derecho de la Unión Europea, elaborat pel professor Manuel Cienfuegos Mateo, disponible a l'Aula Global.

Dossier dels seminaris, elaborat pel professor Manuel Cienfuegos Mateo, on es troben especificades les activitats que es faran als seminaris, les dates, les lectures preparatòries, etcètera, disponible a l'Aula Global.

Dossier con textos y enunciados de casos prácticos, elaborat pel professor Manuel Cienfuegos Mateo, de suport essencialment per a les sessions plenàries, disponible a l'Aula Global.

5.4. Selecció de pàgines web :

<http://europa.eu> Europa. El portal de la Unió Europea

<http://ec.europa.eu.eu/spain/index.htm> Representació de la Comissió Europea en Espanya (Madrid)

http://ec.europa.eu/spain/barcelona/index_ca.htm Representació de la Comissió Europea a Barcelona

<http://barcelona.adagio4.eu/> Oficina del Parlament Europeu a Barcelona

http://ec.europa.eu/spain/redes/cde/index_faq_es.htm Centres de Documentació Europea a Espanya

<http://eur-lex.europa.eu> "EUR-Lex. El derecho de la Unión Europea"

<http://curia.europa.eu/es/content/juris/index.htm> Jurisprudència del Tribunal de Justícia

<http://www.hablamosdeeuropa.es/hdeu> "Hablamos de Europa". Secretaria d'Estat per a la Unió Europea del Govern d'Espanya.

<http://www.robert-schuman.org/index.php?lang=fr> Fondation Robert Schuman

<http://www.termcat.cat/dicci/comunitats/index.html> Lèxic de la UE

<http://www.iustel.com> Iustel. Base de Conocimiento Jurídico. Derecho Comunitario (accesible a través de www.upf.edu)

7. Programació d'activitats

<i>Setmana</i>	<i>Activitat a l'aula agrupament / tipus d'activitat</i>	<i>Activitat fora de l'aula agrupament / tipus d'activitat</i>
Setmana 1a. (07-11 de gener)	Sessions 1 i 2 Plenari: Presentació del curs i orientacions metodològiques generals en relació al contingut del curs i dels seminaris Explicació de la lliçó 1	Lectura dels materials recomanats pel seguiment del curs Preparació del contingut del seminari 1, amb una navegació autònoma per la pàgina web de la Unió Europea Tutories sobre el contingut del curs i els seminaris
Setmanes 2a. i 3a. (14-25 de gener)	Sessions 3, 4 i 5 Plenari: explicació de les lliçons 2 i 3 Concreció de les orientacions metodològiques en relació amb els seminaris i realització del Seminari 1: Navegació per les pàgines web de la Unió Europea i del Consell d'Europa, amb consells pràctics per cercar-hi informació.	Lectura dels materials recomanats pel seguiment del curs Preparació del Seminari 2 Tutories sobre el seminari 2
Setmanes 4a. i 5a. (28 de gener-8 de febrer)	Sessions 6 i 7 Plenari: explicació de les lliçons 4 i 5. Realització del Seminari 2. Possible activitat avaluable, amb preguntes al final del seminari sobre els textos i casos analitzats.	Lectura dels materials recomanats pel seguiment del curs Preparació del Seminari 3 Tutories sobre el seminari 3
Setmanes 6a. i 7a. (11 -22 de febrer)	Sessions 8, 9 i 10 Plenari: explicació de les lliçons 6, 7 i 8. Realització del Seminari 3. Activitat obligatòria avaluable individualment, amb preguntes a respondre per escrit al final del seminari relacionades amb el treball individual lliurat via AG.	Lectura dels materials recomanats pel seguiment del curs Lliurament via AG del treball escrit individual obligatori del Seminari 3 Preparació del Seminari 4, per subgrups Tutories sobre el seminari 4

Setmanes 8a. i 9a. (25 de febrer – 8 de març)	Sessions 11, 12, 13 i 14 Plenari: explicació de les lliçons 9, 10 i 11. Realització del Seminari 4. Activitat obligatòria avaluable en funció del treball escrit col·lectiu i la participació a classe.	Lectura dels materials recomanats pel seguiment del curs Lliurament via AG del treball escrit col·lectiu del Seminari 4 Tutories sobre el seminari 5
Setmana 10a. (11 – 15 de març)	Sessió 15 Plenari: explicació de la lliçó 12 i dels dubtes dels alumnes. Realització del Seminari 5. Activitat complementària avaluable per pujar la nota dels seminaris, amb preguntes a respondre per escrit al final del seminari sobre els textos i casos debatuts.	Lectura dels materials recomanats pel seguiment del curs Tutories sobre el contingut del curs Preparació de la prova final